

ОКРЕСЛЕННЯ ЗМІСТОВНОСТІ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Кадала В.В.,

*Донецький юридичний інститут МВС України,
завідувач кафедри ГПД, кандидат юридичних наук, доцент;*

Гузенко О.П.,

*Донецький юридичний інститут МВС
України, кандидат економічних наук, доцент*

Підприємницький сектор економіки потерпає від чисельних негативних чинників впливу, які стримують його розвиток та в окремих випадках призводить до зниження рівня прибутковості діяльності. Таке твердження витікає з наступного. По-перше вітчизняна економіка не має базової, стабільної платформи розвитку, котра мала би спиратися на дієвий податковий інструментарій. По-друге, негативний вплив несуть карантинні заходи, котрі уповільнюють розвиток підприємницького сектору, особливо у розрізі представників малого та середнього бізнесу. По-третє значна частка підприємницького сектору економіки не приділяє достатньої уваги до заходів зміцнення власної економічної безпеки. Цей перелік не є вичерпаним., але висвітлює одні з головних напрямків, які потребують поглибленого дослідження з боку наукового сектору.

Останнім часом науковий світ доволі активно обговорює питання доцільності та необхідності покращення циклів зміцнення економічної безпеки різних ланок підприємницького сектору в Україні. Серед них варто відзначити таких вчених як: В. Алькеми, В. Бегми, І. Бінька, З. Варналія, Т. Васильців, О. Власюка, А. Козаченко, В. Сенчагова, М. Флейчук, В. Франчука, В. Шлемка, тощо [1]. Одним із напрямків вирішення поставленої проблеми науковці вважають, перш за все, значне приділення уваги та усвідомлення доцільності існування якісної галузево-секторальної структури безпеки підприємницького сектору економіки в системі економічної безпеки держави, елементи якої перебувають у взаємодії, утворюючи єдину систему.

Ми вважаємо функціонально-галузева структура підприємницького сектору економіки має спиратися на такі складові економічної безпеки як: продовольча, інформаційна, енергетична, безпека виробництва та відносин власності, техногенні аспекти безпеки, безпека в інвестиційній сфері, екологічна безпека, соціально-кадрова безпека, зовнішньоекономічна безпека, внутрішньоекономічна безпека та безпека в науково-технічній сфері. У

сукупності зазначені складові економічної безпеки підприємницького сектору економіки надають можливість комплексно дослідити проблематичні аспекти та визначити, які з них мають вирішуватися першочергово, а які можуть бути вирішення в більш довгостроковій перспективі.

На нашу думку доцільно адаптувати метод поєднання перспективного та тактичного напрямку вирішення проблем економічної безпеки підприємницького сектору економіки, котрі мають включати пакет інструментарію, який складається з дієвих заходів зниження рівня загроз безпеки представників підприємницького сектору економіки України взагалі.

Результати проведених досліджень надали змогу встановити, що існують прямі та опосередковані загрози безпеці підприємницького сектора економіки. До їх складу доцільно включити:

- прямі загрози безпеці підприємницького сектора економіки включають: спад (стагнація) виробництва, структурна деформація промислового комплексу, знос основних фондів, низький техніко-технологічний рівень виробництва, низька інноваційна активність базових галузей виробництва, кризове погіршення інноваційного потенціалу, зростання ресурсоємності та енергоємності виробництва, зростання безробіття, зниження професійно-кваліфікаційного рівня персоналу, криміналізація корпоративних відносин, погіршення природно-ресурсного потенціалу та корупція в сфері регулювання відносин власності;

- опосередковані загрози безпеці підприємницького сектора: низька конкурентоспроможність продукції, переважання сировинної спрямованості експорту, залежність від імпорту техніки та технологій, дискримінаційні заходи до вітчизняних товарів на світових ринках, неефективність фондового ринку в плані залучення інвестицій, кримінальна боротьба за перерозподіл власності, неефективна валютна, податкова та митна політика держави, слабка кредитно-банківська підтримка реального сектора, втеча капіталу з країни, наявність міжгалузевих цінових диспаритетів та відсутність реальної протекціоністської політики держави по відношенню до вітчизняних товаровиробників.

Ми поділяємо думку Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. [2], які пропонують диференціювати загрози у сфері економічної безпеки на внутрішні та зовнішні, виокремлюючи серед зовнішніх загроз: відсутність експортно-імпортової збалансованості, значне від'ємне зовнішньоторговельне сальдо; нераціональну структуру експорту, надмірний вивіз сировинних ресурсів; не виважену лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності; нерегульований приплив іноземного капіталу та надання йому переваги порівняно з вітчизняним;

залежність процесу реформування економіки від надання іноземних кредитів та іншої іноземної допомоги; зростання зовнішньої заборгованості, нерациональне використання іноземних кредитів; ввезення технічно застарілих та екологічно небезпечних виробництв; витіснення іноземними товарами вітчизняної продукції з внутрішнього ринку. Важливо, що більшість перелічених загроз стосується реального сектора економіки.

Таким чином, за результатами теоретичного узагальнення загроз безпечному розвитку підприємницького сектору економіки в галузево-секторальному й просторово-структурному вимірах виокремлено негативні явища та тенденції, які містять небезпеки системного характеру та потребують першочергового подолання. Доведено, у галузево-секторальному вимірі це структурна деформація промисловості, низька інноваційна активність у більшості представників підприємницького сектору економіки, зниження професійно-кваліфікаційного рівня кадрів. У просторово-структурному простежується залежність економіки від кон'юнктурних коливань на зовнішніх ринках, регіональна асиметрія бюджетних відносин, порушення взаємодії між центром і регіонами та між регіонами.

Саме подолання зазначених проблем дасть змогу оптимізувати управлінські рішення у взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади. При цьому пропонуємо адаптувати метод поєднання перспективного та тактичного напрямку вирішення проблем економічної безпеки підприємницького сектору економіки, котрі мають включати пакет інструментарію, який складається з дієвих заходів зниження рівня загроз безпеки представників підприємницького сектору економіки України взагалі.

Література:

1. Юрків Н.Я. Загрози економічній безпеці реального сектора економіки: *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*, 2014. № 1. С. 202-215.
2. Шлемко В.Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення / Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. [2-ге вид.]. К.: НІСД, 2004. 144 с.
3. Діденко Є.О. Управління економічною безпекою підприємства: автореферат дис. канд. екон. наук: 08.00.04 – *Економіка та управління підприємствами (за видами діяльності)*: К.: КНУТД, 2012. 20 с.